MES PICASSÀ

De l’1 al 29 de març

“Tot el que sé ho he après a Horta”

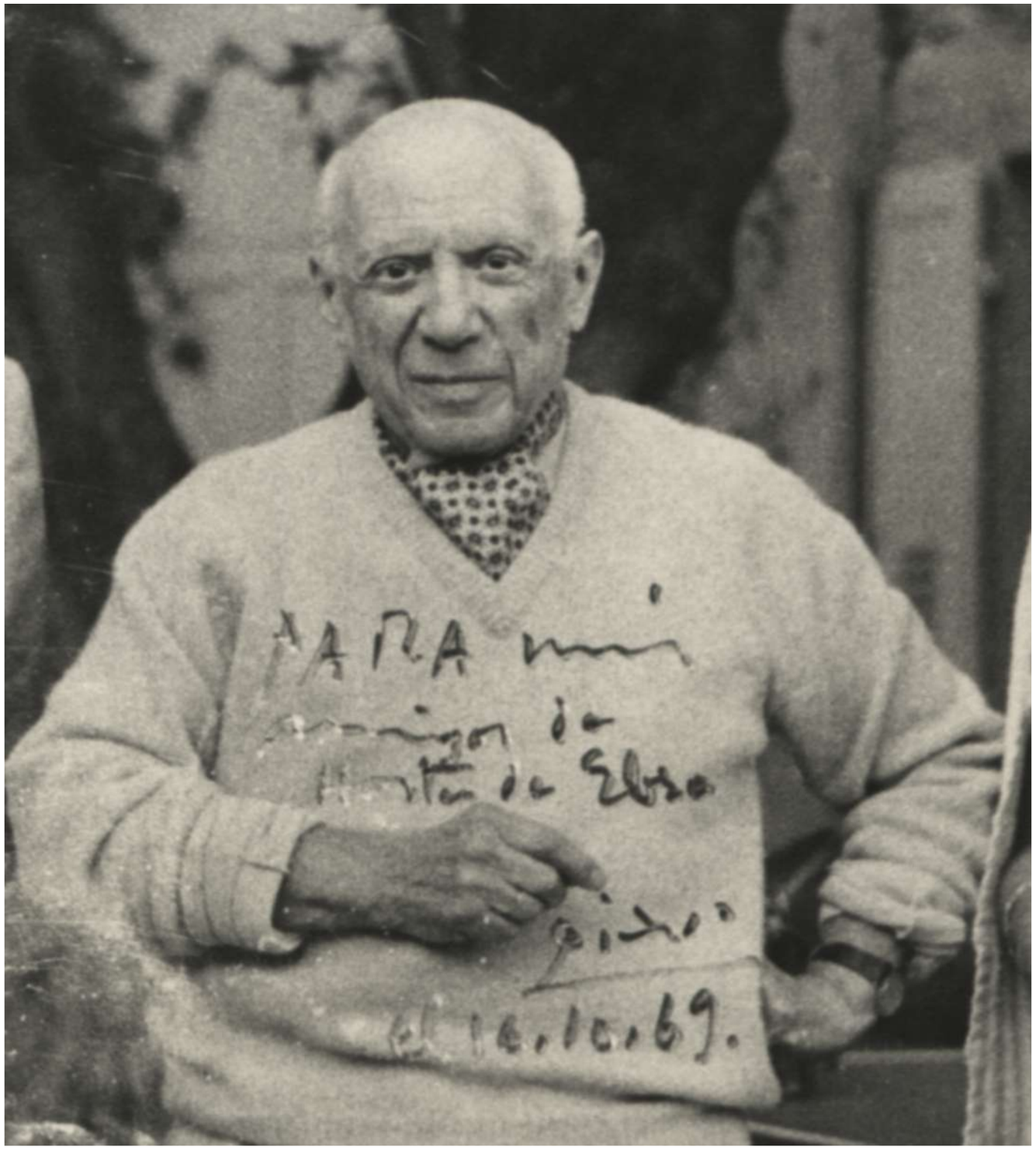

Horta de Sant Joan

Pablo Picasso va arribar a Horta el juliol del 1898 de la mà de Manuel Pallarès, fill d'Horta, a qui havia conegut a l'Escola de la Llotja, a Barcelona, i on van iniciar una amistat que duraria tota la vida. Els dos amics visiten la muntanya de Santa Bàrbara i l'entorn del municipi i al mes d'agost s'aventuren a endinsar-se al Port, on a prop del mas de Quiquet trobaran una cova per acampar i experimentar el contacte amb la natura. Durant tot aquest període, lluny de l'academicisme de les classes, Picasso se sent lliure per pintar i crear. La seua estada s'allarga fins al febrer del 1899 i, anys més tard, Picasso dirà: "Tot el que sé ho he après a Horta d'Ebre". L'estiu del 1909, deu anys més tard de la primera estada, Picasso torna a Horta amb la seua companya, Fernande Olivier. S'allotgen a l'Hostal del Trompet i el pintor instal·la el seu estudi a l'àtic de la casa del costat. El conglomerat de volums i paisatges d'Horta van inspirar Picasso a pintar alguns dels quadres cubistes més famosos, com *La bassa* i *La fàbrica*.

Productes i tradició

Horta de Sant Joan sempre ha estat vinculada al món culinari. Hi trobareu una cuina amb un denominador comú: proximitat i tradició. A l'edat mitjana, el poble era conegut pel cultiu del safrà, que s'exportava a l'Europa central. També era molt apreciada la destil·lació d'espígol i l'obtenció de l'aiguardent.
Actualment cal destacar l'oli, el vi i les carns.

- A Horta hi trobareu carns de gran qualitat procedents de les ramaderies del poble alimentades de forma natural a les pastures de camps i muntanyes. Carns a la brasa, el cabrit arrebossat, el crestó (cabra blanca que se serveix a taula guisada amb escabetx i herbes) i el civet de porc senglar, que ha estat caçat a les feréstegues muntanyes d'Horta, us faran llepar-vos els dits. No es poden deixar de tastar els embotits, que, afavorits pel clima a recer dels Ports, són molt rics i variats.

- A qualsevol hora o per postres les pastes típiques del poble són la millor elecció: panadons, ametlats i *mantecats*.

- Oli d'oliva verge extra DO Terra Alta.

- Vins de la DO Terra Alta.

- Aiguardents, mistela i vi ranci.

Centre Picasso

El Centre Picasso és una entitat privada sense ànim de lucre que pretén homenatjar Picasso, potser l'artista més genial del segle XX. Vol mostrar al món els forts lligams i la profunda estimació de Picasso vers Horta.

A l'Antic Hospital, edifici renaixentista construït l'any 1575, s'hi exposen, de forma permanent, les reproduccions facsímil, amb la màxima qualitat i tan pròximes a l'original com ha estat possible, de pràcticament totes les obres que va fer en les dues estades al poble i també d'altres obres dutes a terme a Barcelona o a París, però que evoquen Horta.

El Centre Picasso ofereix la possibilitat de veure juntes les obres corresponents a dues èpoques importants en l'evolució artística de Picasso, els primers passos cap a un estil lliure i personal el 1898 i l'esclat del cubisme el 1909. Obres que actualment estan disseminades per museus i col·leccions particulars arreu del món. Una bona part de l'obra de Picasso a Horta són paisatges. Al Centre Picasso podem veure el resultat de més de dues-centes interpretacions que va fer Picasso d'aquests paisatges.

Ecomuseu dels Ports

L'Ecomuseu està situat en un edifici del centre històric, on poden disposar de la informació bàsica sobre el mateix Ecomuseu, el territori, la població i el seu patrimoni integral i d'identitat (natural i cultural). L'Ecomuseu també acull a la planta baixa el Punt d'Informació del Parc Natural dels Ports.

A la Sala d'Imatge, hi té lloc la projecció de *L'arquitectura templera i hospitalera a les Terres de l'Ebre*, realitzada per l'estudiós i especialista Joan Fuguet. Aquest audiovisual es pot projectar, a part del català, en castellà, anglès, francès i alemany. A les parets d'aquesta sala hi ha una exposició que recull una mostra de fotografies antigues del municipi procedent del fons fotogràfic del CEDEP.

L'home i els Ports
Recreació audiovisual i escenogràfica sobre la presència de l'home al massís. D'una manera atractiva i didàctica es duu a terme un ràpid recorregut històric sobre l'ocupació humana i l'aprofitament dels recursos naturals.

Exposició de fotografies de Picasso
Aquesta exposició mostra les fotografies que Picasso va fer en la seua segona estada l'estiu del 1909.

Centre d'Interpretació del Territori
Aproximació geogràfica i històrica a un territori de fronteres. Repartits entre tres comunitats autònomes, tenim moltes coses en comú, entre les quals la llengua i la cultura.

El mas de Quiquet

El mas de Quiquet està situat a l'interior dels Ports d'Horta, a 14 km del municipi, a la capçalera del riu Estrets, i molt a prop de l'àrea recreativa de la Franqueta.

El mas de Quiquet constitueix la radial del patrimoni natural, fa les funcions d'aula didàctica, i als seus voltants hi ha una exposició sobre l'evolució del paisatge als Ports i l'inici de dos itineraris senyalitzats: la cova de Picasso, un itinerari senyalitzat de 3,1 km circulars de baixa dificultat on podreu descobrir la cova on Pablo Picasso sovint dormia amb el seu amic Manuel Pallarés, i la ruta del mas de Corretja, on també hi ha la reproducció d'antigues activitats preindustrials, com una carbonera i un forn de calç.

Al mas de Quiquet, Picasso hi va fer estada el mes d'agost del 1898, i va deixar mostra de la zona en multitud de dibuixos al carbó i algun oli.

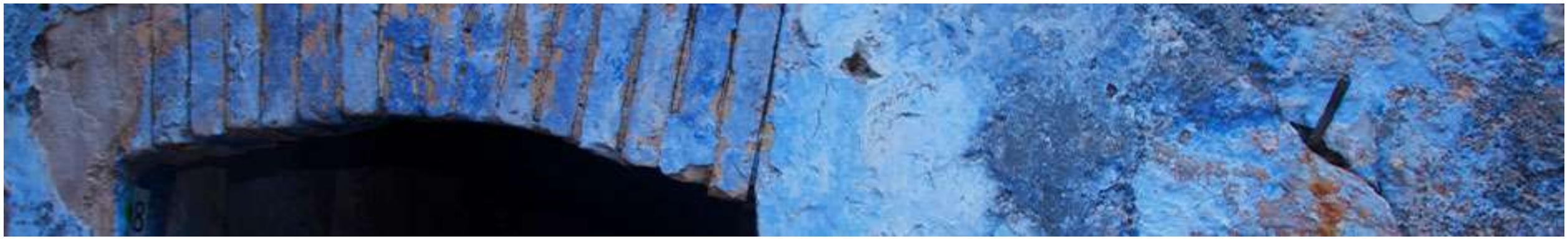

El mas de Burot

Aquesta construcció centenària, integrada al paisatge enmig del bosc a la falda de les impressionants Roques de Benet, és una edificació rehabilitada amb materials naturals i tècniques constructives tradicionals que mostren l'arquitectura del 1880.

És una edificació sòlida i austera, feta amb pedra, fusta i canyís, amb un cos principal rectangular, de planta baixa i pis, i diverses ampliacions dutes a terme a posteriori. Completa el conjunt arquitectònic un tancat exterior de pedra en sec, destinat antigament a la cria del bestiar, ovelles i, sobretot, cabres, en ser el mas de Burot un mas d'ús ramader.

El mas de Burot ens farà viatjar en el temps i imaginarem la vida a les muntanyes des dels ulls de Picasso.

Santa Bàrbara

La muntanya de Santa Bàrbara és una roca en forma de piràmide de 735 m d'altitud situada darrere del convent de Sant Salvador. Actualment conserva els fonaments de quatre ermites: Sant Onofre, Sant Pau, Sant Antoni i, a dalt de la muntanya, l'ermita de Santa Bàrbara. Per darrere del convent de Sant Salvador, un camí rodeja la base de la muntanya per la part esquerra, fins a arribar a una cova coneguda com la cova de Sant Salvador.

Picasso es va inspirar en diverses ocasions en aquest paratge i va crear obres com *La processó al convent* el 1898, durant la primera estada.

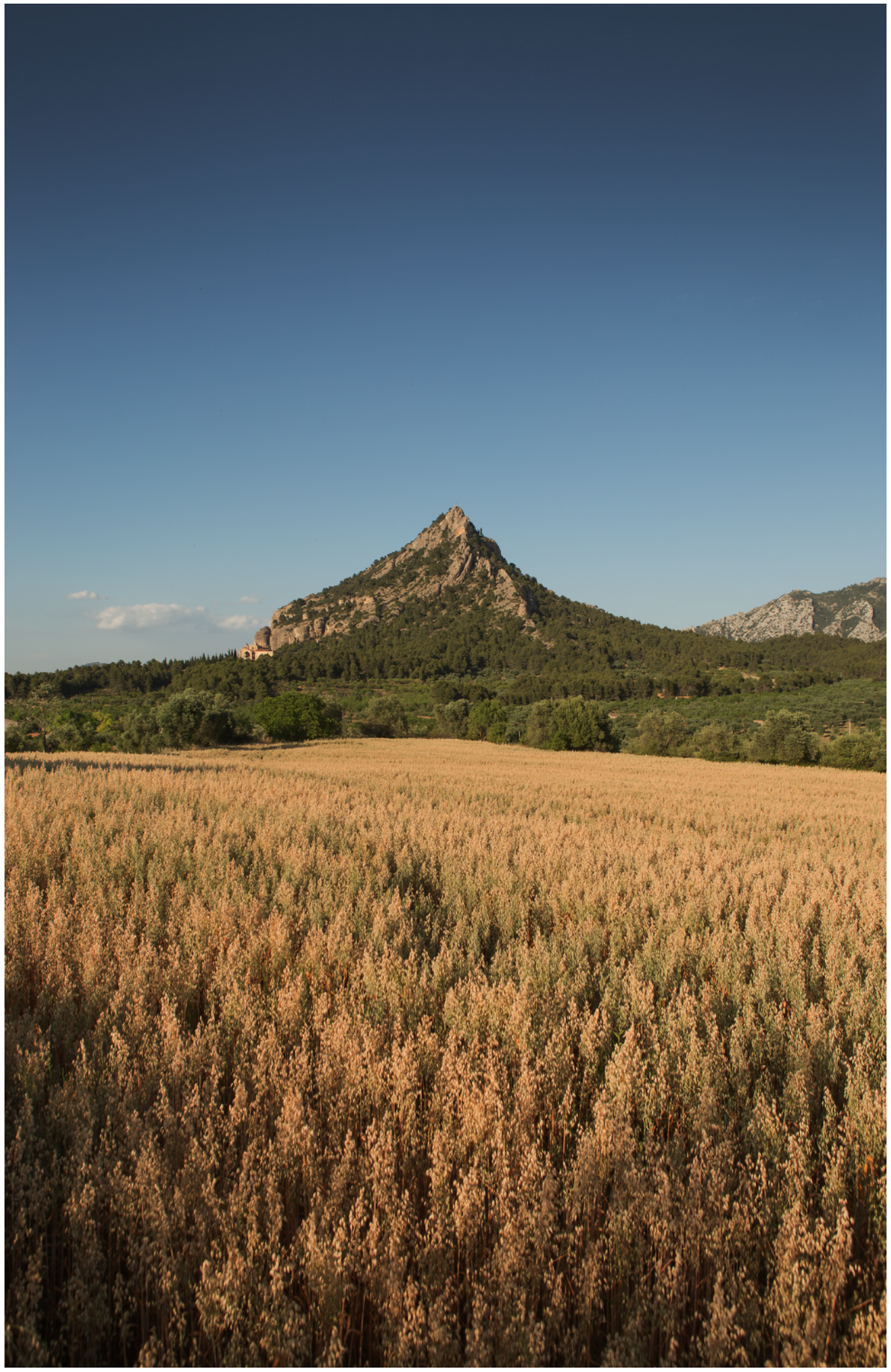

Diumenge, 1 de març

11.00 h Conferència a càrrec d'Elias Gaston i Toni Orensanz en la qual ens explicaran la primera i segona estada de Picasso a Horta i les cartes de Fernande Olivier
Lloc: Ecomuseu dels Ports
Activitat gratuïta

12.00 h Inauguració de l'exposició *Picasso, fotògraf d'Horta 1909*
Amb comentari de Salvador Carbó
Lloc: Ecomuseu dels Ports
Activitat gratuïta

Horari del Centre Picasso: de 10.30 h a 13.30 h.
Preu: 2 €

Horari de l'Ecomuseu dels Ports i l'exposició temporal *Picasso, fotògraf d'Horta 1909*:
de 9.00 h a 13.00 h.
Preu: 3 €

Dissabte, 7 de març

11.00 h Elaboració de capgrossos de la mà de Mireia de la Torre, Miriam Miralles i Llussia Lleonart
Lloc: Sala Polivalent del Casal Municipal
Activitat gratuïta

11.30 h El gust de Picasso
Tast d'olis a cegues + Clotxa en plena natura
Lloc: Olis Identitat
Preu: 18 €. Cal fer reserva prèvia al telèfon 620 59 81 82

18.00 h Visita teatralitzada a càrrec de *los de la sala petita*
Lloc de trobada: plaça Catalunya
Activitat gratuïta

19.30 h La vista de Picasso
Elabora el teu propi quadre i menja-te'l, amb el xef Francisco Adell, del restaurant Miralles.
Lloc: zona del Tambor
Preu: 5 €. Cal fer reserva prèvia al telèfon 977 43 55 55

Horari del Centre Picasso: de 10.30 h a 13.30 h i de 16.00 h a 19.00 h. Preu: 2 €

Diumenge, 8 de març

10.00 h Los habitants inesperats del Mas de Burot.
Visita al Mas de Burot on es desenvoluparà una activitat d'identificació de rastres d'animals amb taller per als mes petits.
Lloc: Mas de Burot.
Preu: 12 € adults / 10 € menors de 16 anys / menors de 3 anys entrada gratuïta
Cal fer reserva prèvia 622666400

10.30 h Excursió guiada circular on descobrirem un forn de calç, la cova Picasso, la Marbrera i el mas de Quiquet.
El temps de l'excursió serà d'1 h 30 min aproximadament. Es recomana calçat còmode. L'activitat es pot suspendre si les condicions meteorològiques no ho permeten.
Lloc: Àrea Recreativa de la Franqueta. Activitat gratuïta

12.00 h Tast d'Olis Montsagre
Lloc: mas de Quiquet.
Preu: 7 €
Cal fer reserva prèvia 660 93 99 54

Horari del Centre Picasso: de 10.30 h a 13.30 h
Preu: 2 €

Dissabte, 14 de març

10.00 h Elaboració de màscares picassianes
Lloc: Sala Polivalent del Casal Municipal
Activitat gratuïta

10.30 h Visita guiada pels indrets picassians de la mà de Salvador Carbó
Lloc de trobada: plaça Catalunya
Activitat gratuïta

11.30 h El gust de Picasso. Tast d'olis a cegues
Lloc: Olis Identitat. Preu de l'activitat: 7 €
Cal fer reserva prèvia al telèfon 620 59 81 82

16.30 h L'olfacte de Picasso
Visita guiada i tast de vins
Lloc: Vinyes del Convent. Preu: 7,50 €
Cal fer reserva prèvia al telèfon 977 43 54 12

18.00 h La Partida de Dòmino de la Fernande
Lloc: Llar dels Avis del Casal Municipal
Activitat gratuïta

19.30 h La vista de Picasso
Elabora el teu propi quadre i menja-te'l, amb el xef Francisco Adell, del restaurant Miralles
Lloc: zona del Tambor
Preu: 5 €
Cal fer reserva prèvia al telèfon 977 43 55 55

Horari del Centre Picasso: de 10.30 h a 13.30 h i de 16.00 h a 19.00 h
Preu: 2 €

Horari de l'Ecomuseu dels Ports i l'exposició temporal *Picasso, fotògraf d'Horta 1909*:
de 9.00 h a 13.00 h
Preu: 3 €

Diumenge, 15 de març

10.30 h Excursió guiada circular on descobrirem un forn de calç, la cova Picasso, la Marbrera i el mas de Quiquet.
El temps de l'excursió serà d'1 h 30 min aproximadament. Es recomana calçat còmode. L'activitat es pot suspendre si les condicions meteorològiques no ho permeten.
Lloc: Àrea Recreativa de la Franqueta
Activitat gratuïta

12.00 h Tast d'Olis Montsagre
Lloc: mas de Quiquet
Preu: 7 €
Cal fer reserva prèvia 660 93 99 54

Horari del Centre Picasso: de 10.30 h a 13.30 h
Preu: 2 €

Dissabte, 21 de març

10.00 h Contacontes de la mà de Teresa Coral + pa amb xocolata
Lloc: Cinema Municipal. Activitat gratuïta

11.30 h El gust de Picasso. Tast d'olis a cegues + Clotxa en plena natura
Lloc: Olis Identitat
Preu: 18 €. Cal fer reserva prèvia al telèfon 620 59 81 82

18.00h Visita teatralitzada pels diferents espais picassians de la mà de *los de la sala petita*
Lloc de trobada: plaça Catalunya. Activitat gratuïta

19.30 h La vista de Picasso
Elabora el teu propi quadre i menja-te'l, amb el xef Francisco Adell, del restaurant Miralles
Lloc: zona del Tambor
Preu: 5 €. Cal fer reserva prèvia al telèfon 977 43 55 55

Horari del Centre Picasso: de 10.30 h a 13.30 h i de 16.00 h a 19.00 h. Preu: 2 €

Horari de l'Ecomuseu dels Ports i l'exposició temporal *Picasso, fotògraf d'Horta 1909*:
de 9.00 h a 13.00 h. Preu: 3 €

Diumenge, 22 de març

10.00 h La vida al Mas, visita guiada i joc d'orientació.
Coneixem la vida masovera a través d'una visita familiar i descobrirem tots els racons de l'entorn a través d'una activitat.
Lloc: Mas de Burot.
Preu: 12 € adults / 10 € nens
Cal fer reserva prèvia 690111804

10.30 h Excursió guiada circular on descobrirem un forn de calç, la cova Picasso, la Marbrera i el mas de Quiquet.
El temps de l'excursió serà d'1 h 30 min aproximadament. Es recomana calçat còmode. L'activitat es pot suspendre si les condicions meteorològiques no ho permeten.
Lloc: Àrea Recreativa de la Franqueta
Activitat gratuïta

12.00 h Tast d'Olis Montsagre
Lloc: mas de Quiquet
Preu: 7 €
Cal fer reserva prèvia 660 93 99 54

Horari del Centre Picasso: de 10.30 h a 13.30 h
Preu: 2 €

Divendres, 27 de març

A l'hora reservada
Sopar Experiencial amb demostració del xef Vicent Guimerà, guanyador d'una estrella Michelin i nomenat Cuiner de l'Any de Catalunya per *La Vanguardia* i el Fòrum Gastronòmic.
Al finalitzar el sopar gaudirem del concert acústic de Temps al Temps

Lloc: Vinyes del Convent
Preu: 30 €

La reserva i el pagament del sopar es durà a terme fins al dia 25 de març a l'ajuntament d'Horta de Sant Joan, en horari d'oficina. Places limitades

Es demana puntualitat. Passada l'hora de la reserva la persona s'afegirà al seu grup assignat

Dissabte, 28 de març

10.00 h Elaboració de capgrossos de la mà de Mireia de la Torre, Miriam Miralles i Llussia Lleonart
Lloc: Sala Polivalent del Casal Municipal
Activitat gratuïta

10.30 h Visita guiada pels indrets picassians de la mà de Salvador Carbó
Lloc de trobada: plaça Catalunya
Activitat gratuïta

11.30 h El gust de Picasso. Tast d'olis a cegues
Lloc: Olis Identitat
Preu de l'activitat: 7 €
Cal fer reserva prèvia al telèfon 620 59 81 82

16.30 h L'olfacte de Picasso
Visita guiada i tast de vins
Lloc: Vinyes del Convent
Preu: 7,50 €
Cal fer reserva prèvia al telèfon 977 43 54 12

19.00 h Desfilada dels Gegants i Capgrossos pels carrers de la vila acompanyats dels Grallers d'Horta
Inici: plaça de l'Església
Activitat gratuïta

20.00 h Formes, Figures i Colors
Tapes i vins picassians amb exposició d'art d'artistes del municipi i música d'Enric Sangüesa. Lloc: Casal Municipal

A les 00.00 h al Pub Dato
Combinats i begudes picassians amb alguna sorpresa

A les 00.00 h al Pub Rallo
Final de festa picassià

Horari del Centre Picasso: de 10.30 h a 13.30 h i de 16.00 h a 19.00 h. Preu: 2 €

Horari de l'Ecomuseu dels Ports i l'exposició temporal *Picasso, fotògraf d'Horta 1909*:
de 9.00 h a 13.00 h. Preu: 3 €

Diumenge, 29 de març

10.30 h Excursió guiada circular on descobrirem un forn de calç, la cova Picasso, la Marbrera i el mas de Quiquet.
El temps de l'excursió serà d'1 h 30 min aproximadament. Es recomana calçat còmode.
L'activitat es pot suspendre si les condicions meteorològiques no ho permeten.
Lloc: Àrea Recreativa de la Franqueta
Activitat gratuïta

11.00 h Taller de dibuix amb carbó de la mà de Txus Carbó
Lloc: zona del Tambor
Activitat gratuïta

12.00 h Tast d'Olis Montsagre
Lloc: mas de Quiquet
Preu: 7 €
Cal fer reserva prèvia 660 93 99 54

Horari del Centre Picasso: de 10.30 h a 13.30 h. Preu: 2 €

• Els productors

Identitat Extra Virgin Olive Oil Producte: oli d'oliva verge extra

Identitat Extra Virgin Olive Oil és un projecte familiar encapçalat per l'Ariadna i el Toni amb la il·lusió d'elaborar un oli amb el màxim de components beneficiosos per a la salut i que pugui estar a l'abast de tothom. L'oli prové de les oliveres que la família gestiona mitjançant pràctiques de cultiu ecològic, que en la majoria dels casos són centenàries i algunes mil·lenàries i tot.

Montsagre Producte: oli d'oliva verge extra

Montsagre és una marca de productes gurmet bolcada a crear experiències úniques per satisfer els gustos més exigents. Som una família d'agricultors dedicats al cultiu de l'olivera i a la producció d'oli. A les nostres finques treballem amb cura les varietats empeltre i picual, amb les quals elaborem un oli d'oliva verge extra ecològic.

Les Vinyes del Convent Producte: vi

Les Vinyes del Convent va néixer per retre homenatge a una família dedicada durant més de dos segles al món del vi. L'Elies Gil és fill, net, besnet, rebesnet i quadrinet de viticultors arrelats a Horta i les seues vinyes. Després de dècades d'experiència i una gran passió per l'enologia, l'Elies crea a Horta el seu projecte més personal per retornar als orígens.

Can Mariano Producte: pa

Quan Picasso va visitar Horta un dels berenars habituals era el pa mullat amb oli que facilitaven les almàsseres. A Can Mariano treballem amb un forn de llenya del segle XIX i ho fem tot de forma artesana, per la qual cosa els nostres productes es poden assemblar molt als que Picasso es va trobar a Horta durant les seues estades.

• Els restaurants

El vel de la Fernande (restaurant Miralles)

Si una cosa va revolucionar Horta de Sant Joan en la segona estada de Picasso va ser la companyia de Fernande Olivier, que mantenia correspondència amb Gertrude Stein. A les cartes li parla del menú de l'Hostal del Trompet, on s'allotjaven, i relata que molt sovint els servien sopa de safrà.

Els ingredients de la sopa fan referència també a Manuel Pallarés quan li diu a Picasso: "Vine al meu poble, que el caldo de gallina que fa ma mare et refarà".

Els orígens de l'amistat de Picasso i Pallarés (restaurant Can Joan)

Com en molts llocs de llarg a llarg de Catalunya i de tota la península, en cada regió, comarca o poble, la gastronomia popular i tradicional oferia guisats semblants, però amb característiques i ingredients propis de les seues terres. Bàsicament llegums cuits amb verdures, trossos de carn i embotits.

Aquest guisat tradicional d'Horta és un dels recursos amb què Pallarés es va proposar que el jove Picasso recuperés la salut quan va portar-lo al poble l'any 1898.

Es prepara amb mongetes o cigrons, col o tiges de carxofa, cansalada, os de porc, botifarra, all i oli d'oliva de la varietat empeltre, autòctona de la Terra Alta.

Com les amistats, es cuina a foc lent, preferentment amb un tupí.

Mirades als Ports en un mos (restaurant Miralles)

El plat s'inspira en les referències gastronòmiques de les cartes de Fernande Olivier a Gertrude Stein, en les quals parla del menú de l'Hostal del Trompet, on s'allotjaven, i relata que molt sovint els servien corder.

Per altra banda Picasso es va esplaiar en el dibuix d'ovelles i cabres. Hi ha exemplars d'aquests dibuixos realitzats durant la seua primera estada a Horta de Sant Joan on va conviure amb pastors i pagesos i amb el seu amic Pallarés.

El corder era, en bona part, la poca carn que va menjar durant el temps que va viure als Ports. Picasso mateix ho recordava a la gent d'Horta que el visità al setembre de 1969. Aquest plat evoca la paleta d'un pintor i, amb les volumetries cubistes, aquests records.

• Els restaurants

Del bosc a la cassola (El Racó de la Fontcalda)

Durant els vuit mesos de la primera estada a Horta, Picasso va tenir un intens contacte amb la natura. Del temps passat als Ports neixen les mencions que va fer de la rusticitat de l'ambient i de la senzilla gastronomia dels pagesos amb els quals va conviure. Algunes vegades, tal com explica Fernande a les seves cartes, Picasso sortia a caçar amb els seus amics: llebres i conills silvestres van formar part dels menjars que recorda com festes.

Presentem aquí un plat a base de conill guisat a la cassola amb els ingredients que han estat tradicionals de la cuina d'aquestes terres: oli d'oliva de la varietat empeltre, ceba, all, timó, orenga i vi.

Muntanyes de xocolata i olives (restaurant Miralles)

Aquesta original composició evoca la parella composta per Picasso i Fernande Olivier. La xocolata blanca recorda Fernande i París, on es practicava una refinada rebosteria.
Les olives remeten al mateix cognom de Fernande i també a Picasso, a qui les olives i les oliveres li feien recordar Horta d'Ebre, que és com ell anomenava Horta de Sant Joan.

La qualitat de les olives de la varietat empeltre, autòctones d'aquestes terres, les fan particularment apreciades per a la taula i adequada per a aquestes postres.

Llepolia de cubisme (restaurant Can Joan)

A l'època que Picasso visità Horta de Sant Joan, les menges eren molt senzilles i fruit de l'aprofitament. En aquell temps no es llençava res. Un dels berenars més habituals era el pa amb oli d'oliva, un entreteniment de la gana que sempre estava assegurat si es visitava una almàssera del poble.
Manuel Pallarès explica a les seues memòries que Picasso i ell, durant la primera estada, a la tarda anaven al molí de la família i allí sucaven llesques de pa amb oli: era el seu berenar.
Aquestes postres són una evocació d'aquell pa mullat amb oli amb uns afegits de la rebosteria típica d'aquestes terres.

El desig del geni

- **RESTAURANT MIRALLES 977 43 55 55**

  Elaboració de menú picassià

- **RESTAURANT CAN JOAN 977 43 57 14**

  Elaboració de menú picassià

- **PIZZERIA EL RACÓ DE LA FONTCALDA 977435843**

  Elaboració de plat i pizza picassià

- **RESTAURANT CAN PARRADO 977 43 56 28**

  Elaboració de plat picassià

- **BAR LA FÀBRICA 642 49 53 08**

  Elaboració de plat i entrepà picassià

- **ARRELS D'HORTA 977 43 50 13**

  Elaboració de tapa picassiana

  + exposició de Xavier Vinya: "Picasso segons Xeiff"

El descans del geni

Albergs / Hotels / Hostals

Alberg Els Olivers	977435360
Hotel Miralles	977435555
Hotel Les Capçades	977435555
Hostal Casa Barceló	977435353

Allotjaments rurals

Apartaments La Fàbrica	639956761
Apartaments La Muralla	647874534
Apartament Montsagre	600592267
Casa del Pintor	616302639
Ca l'Era	664164914
Casa La Fàbrica	639956761
Casa Templers	671549020
Casa Toni	648063483
Casa Rural Santa Ana	699544692
Els Ports d'Horta	603576432
El Racó de les Grases	649669668
El Trull de la Comanda	661708190
Font Major	689005653

La Bassa Nova	606040807
La Sènia de Don Pedro	626894239
La Venta del Romé	977435470
Les Forques	606040807
Lo Portalet	606040807
Molí de Sotorres	671549020
Mas de Cholvi	649968303
Mas del Cigarrer	977435153
Mas del Serranet	675515593
Masia rural La Serra	659786714
Masoveria Mas Sotorres	619114902
Mas Karmel	681664128

10% de descompte amb el codi "Picasso"

mes PICASSIÀ a Horta
#mesdemarçpicassià

Organitza

Ajuntament Horta de Sant Joan

Col·laboren

Consell Comarcal de la Terra Alta

Terres de l'Ebre · Reserva de la Biosfera

la cuina dels genis
gaudí · reus
miró · mont-roig
casals · el vendrell
picasso · horta

Diputació Tarragona

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

D.L: T 232-2020